

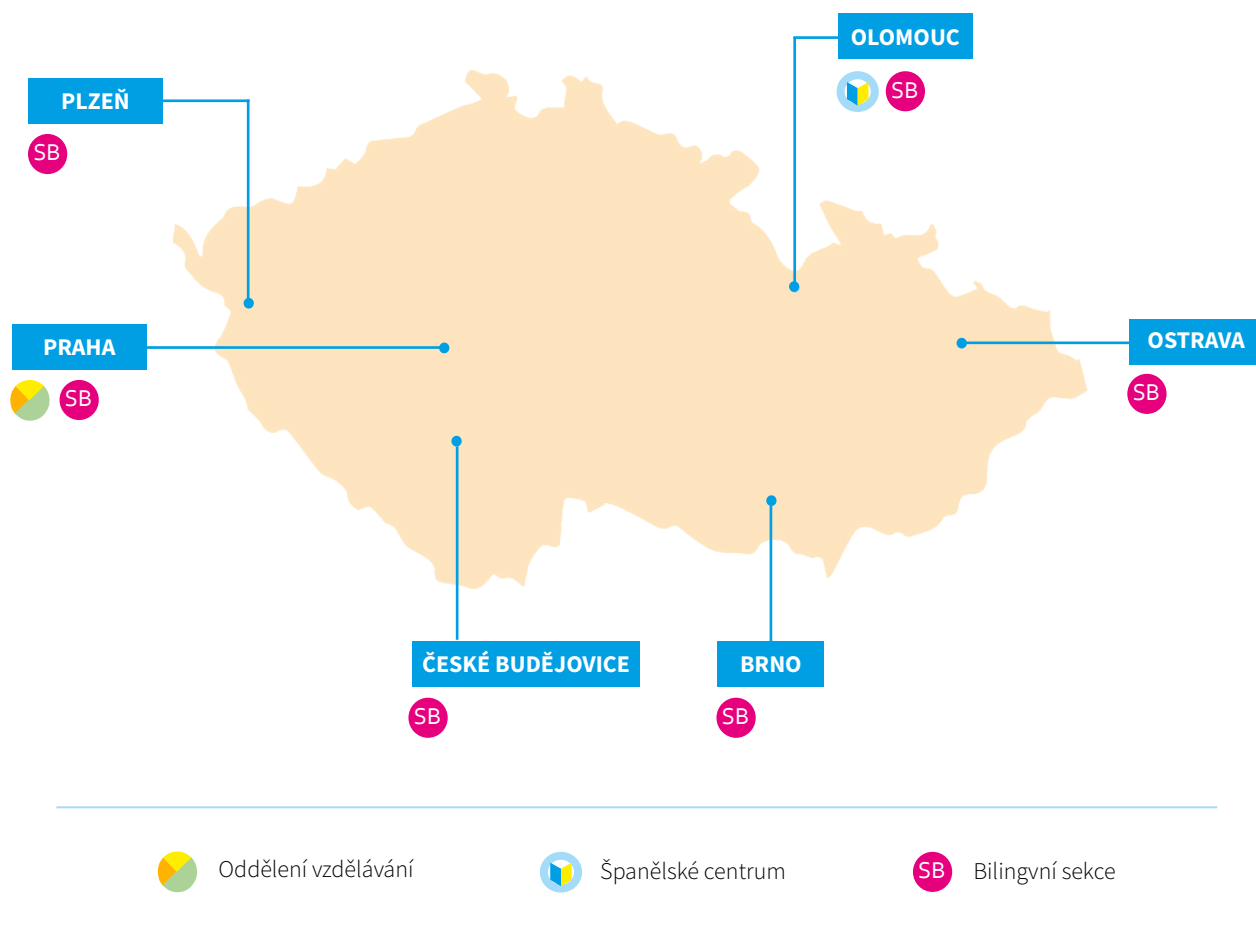

2024

Svět studuje
španělštinu

ČESKÁ REPUBLIKA

Úvod

Studium cizích jazyků je považováno za jednu z priorit vzdělávání v České republice, a to vzhledem k její geografické poloze, rozloze a historickému vývoji. Z tohoto důvodu je první cizí jazyk zařazen mezi povinné předměty od třetí třídy základního vzdělávání, ačkoli mnoho škol jej začíná vyučovat již od prvního nebo druhého ročníku. V současnosti převládá výuka angličtiny nad ostatními jazyky. Výuka druhého cizího jazyka je povinná od roku 2013 a začíná nejpozději v osmém ročníku základního vzdělávání, avšak školy jej mohou zavést dříve v rámci dostupných hodin.

Po dominantní pozici angličtiny na všech úrovních vzdělávacího systému následuje němčina a ruština. Velký zájem o tyto jazyky je dán především geografickými a geopolitickými důvody, stejně jako obchodními a ekonomickými zájmy České republiky jakožto exportní země. Na čtvrtém místě se nachází španělština, kterou v současnosti studuje více než 58 000 studentů ve veřejných a soukromých vzdělávacích institucích.

Rostoucí zájem o španělský jazyk a kulturu, které otvírají nové osobní i profesní příležitosti jak v Evropě, tak v Latinské Americe, se odráží v každoročním nárůstu počtu studentů tohoto jazyka. Ministerstvo školství, odborného vzdělávání a sportu Španělska (MEFPD) významně přispívá k

podpoře výuky španělštiny v České republice prostřednictvím Programu bilingvních sekcí, který byl postupně zaváděn od roku 1990 na šesti středních školách v celé zemi a je koordinován Oddělením vzdělávání při Velvyslanectví Španělska v Praze.

Další prioritou španělského ministerstva školství je vzdělávání vyučujících španělštiny jako cizího jazyka (ELE), k němuž přispívá organizací různých setkání, poskytováním stipendií a koordinací Španělského centra na Katedře romanistiky Univerzity Palackého v Olomouci.

Počet žáků základních a středních škol studujících cizí jazyky								
	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Španělština	28 551	29 872	32 111	34 850	38 798	43 705	51 285	58 925
Angličtina	1 159 383	1 183 238	1 206 586	1 230 837	1 252 932	1 272 155	1 330 149	1 346 176
Francouzština	28 753	27 022	26 163	26 131	26 210	26 843	29 566	32 271
Němčina	334 193	341 305	350 558	357 661	369 776	377 858	394 404	399 949
Ruština	83 775	83 942	85 011	87 241	90 515	90 628	89 018	73 541
Italština	1152	1177	1353	1417	1483	1656	1814	1940

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 2023

Hlavní úspěchy:

- Vstup v platnost Smlouvy mezi Španělským královstvím a Českou republikou ze dne 16. listopadu 2021 umožnil vytvoření pevného rámce pro fungování česko-španělských bilingvních sekcí zavedených v České republice.
- Potvrzuje se trend růstu počtu žáků, kteří se jak na základních, tak na středních školách učí španělsky. Tento nárůst je obzvláště významný na středních školách, kde se počet studentů španělštiny za poslední dva školní roky zvýšil o více než 9 000.
- Významný nárůst počtu základních škol, které zavádějí výuku španělštiny jako cizího jazyka. Ve školním roce 2023–2024 počet základních škol vyučujících španělštinu již převýšil počet středních škol (351 základních škol oproti 319 středním školám).

Španělština ve vzdělávacím systému České republiky

V České republice působí Oddělení vzdělávání při Velvyslanectví Španělska v Praze, které spadá pod Úřad vzdělávání ve Varšavě. Posláním tohoto oddělení je šíření španělského jazyka a kultury na českém území prostřednictvím nejrůznějších programů a školení vyučujících, včetně koordinace všech vzdělávacích programů, které Ministerstvo školství, odborného vzdělávání a sportu Španělska realizuje v České republice.

Bilingvní sekce

Hlavním programem jsou bilingvní sekce. Tyto sekce byly postupně zaváděny od roku 1990 na základě Protokolu o spolupráci mezi Ministerstvem školství a vědy Španělska a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky s cílem zřídit španělské bilingvní sekce ve státních školách v České republice. Následně byl tento program potvrzen Dohodou o vytvoření a fungování bilingvních sekcí španělštiny na veřejných gymnáziích v České republice, kterou obě ministerstva podepsala v březnu 2001, a poté Mezinárodní smlouvou o fungování a aktivitách česko-španělských bilingvních sekcí na gymnáziích v České republice, podepsanou v listopadu 2021.

V současnosti existuje šest bilingvních sekcí v důležitých městech země: Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, Olomouc a České Budějovice. V roce 1990 byla otevřena sekce v Praze, po níž následovaly další až do roku 2007, kdy byla založena sekce v Plzni jako dosud poslední. V těchto sekcích je studentům nabízen šestiletý bilingvní program v češtině a španělštině.

Po absolvování studijního plánu a úspěšném složení maturitní zkoušky, na jejíž organizaci se podílí Španělská školní inspekce jako člen zkušební komise, získají studenti, kteří splní náležité požadavky, jak českou maturitní zkoušku, tak i španělský titul „Bachillerato“.

Ministerstvo školství Španělska (MEFD) prostřednictvím Oddělení vzdělávání při Velvyslanectví Španělska podporuje výuku v těchto bilingvních sekcích tím, že školám poskytuje španělské vyučující, bezplatné výukové materiály, školení pro pedagogy a organizuje kulturní aktivity a studentské soutěže související s výukou španělštiny.

Studenti španělštiny v bilingvních sekcích								
	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
Brno, Gymnázium "Brno-Bystrc"	168	158	153	161	167	168	174	173
České Budějovice, "Gymnázium Biskupské"	99	102	113	108	108	108	102	101
Olomouc, Gymnázium "Čajkovského"	109	107	111	112	130	142	156	165
Ostrava, Gymnázium "Hladnov"	170	166	171	177	164	159	160	164
Pilsen, Gymnázium "Ludka Pika"	175	173	170	172	165	170	162	163
Praga, Gymnázium "Budějovická"	170	168	168	167	171	172	168	169
TOTAL	891	874	886	897	905	919	922	935

Zdroj: Oddělení vzdělávání při Velvyslanectví Španělska v ČR

Nejdůležitější kulturní aktivitou je pořádání Národního festivalu školního divadla ve španělštině, kterého se účastní všechny bilingvní sekce se svými divadelními skupinami. Festival, který se každoročně koná v jiném městě, se stal stabilním bodem setkání školní komunity a propagace španělského jazyka a kultury. V roce 2024 se XIV. ročník konal v Praze.

Festival školního divadla ve španělštině v Praze 2024

Také je možné studovat vysokoškolské obory, jako je španělská filologie nebo iberoamerická studia na některé ze sedmi univerzit v různých regionech, které tyto obory nabízejí. Největší tradici má Univerzita Karlova v Praze, také Masarykova univerzita v Brně či Univerzita Palackého v Olomouci. Katedry románských jazyků jsou také na Univerzitě v Ostravě, na Univerzitě v Českých Budějovicích a na Technické univerzitě v Liberci.

Česká republika: počet studentů španělštiny								
	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	2023-24
ZŠ	5842	6491	7617	8614	10 354	12 564	15 857	18 656
SŠ	22 180	22 896	24 042	25 791	28 021	30 658	34 941	39 737
VOŠ a konzervatoře	529	485	452	445	423	483	487	532
VŠ	8317*	8317*	8317*	8317*	8317*	8317*	8317*	8317*
CELKEM	36 868	38 189	40 428	43 167	47 115	52 022	59 602	67 242

Zdroj: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, 2023

* Od školního roku 2014–15 se tento údaj již nezaznamenává.

Klíčovou institucí ve výuce španělštiny v oblasti neformálního vzdělávání je Instituto Cervantes v Praze, který kromě jazykových kurzů nabízí veřejnosti možnost získat oficiální certifikát ze španělského jazyka (DELE), navštívit knihovnu Carlose Fuentes a také pestrý kulturní program.

Vzdělávací programy Evropské unie jsou v České republice silně zakotveny od roku 1998. Pod aktuálním programem Erasmus+ se realizuje mnoho mobilit a projektů mezi Španělskem a Českou republikou jak ve školním vzdělávání, tak v dalších oblastech. V oblasti vysokého školství například v roce 2022–2023 odjelo do Španělska přibližně 800 českých studentů v rámci tohoto programu, což z něj činí druhou nejčastější destinaci po Německu. Stejně tak přibližně 1300 španělských studentů realizovalo mobilitu za účelem akademického vzdělávání v České republice, čímž se stali největší skupinou zahraničních univerzitních studentů, kterou Česká republika přijímá, po francouzích. Na program Erasmus+ se podílí 48 českých a 86 španělských veřejných i soukromých univerzit.

Španělské centrum v Olomouci

Oddělení vzdělávání poskytuje vyučujícím španělštiny v České republice multimediální knihovnu, která disponuje bibliografickým fondem obsahujícím více než dva tisíce titulů a různé digitální zdroje.

Španělské centrum v Olomouci vzniklo na základě podpisu memoranda o porozumění mezi španělským ministerstvem školství (MEFPD) a Univerzitou Palackého v Olomouci. Ministerstvo školství Španělska předalo nově vytvořenému centru v knižní fond s výukovým materiálem, který byl dříve umístěn v Oddělení vzdělávání při Velvyslanectví Španělska.

Díky tomuto centru mají učitelé i studenti z regionu přístup k dostupným zdrojům a aktivitám zaměřeným na výuku a šíření španělského jazyka a kultury, a to jak prezenčně, tak online.

Acción Educativa Exterior v České republice

Akce a iniciativy na podporu španělského jazyka a kultury

Vzhledem ke stále vzrůstajícímu zájmu o španělský jazyk je možné také neustále rozšiřovat repertoár programů a aktivit zaměřených na studenty i vyučující, které Oddělení vzdělávání každoročně realizuje ve spolupráci s různými institucemi. Studentům španělštiny na českých středních školách i dvojjazyčných gymnáziích nabízí Oddělení vzdělávání ve spolupráci s různými sponzory celou škálu soutěží, v nichž mohou žáci předvést své dovednosti i zanlosti španělštiny. Jsou to například *Soutěž matematické fotografie*, *Soutěž krátkometrážních filmů ve španělštině* a *pěvecká soutěž ¡Canta en español!*

Předávání cen vítězům literární soutěže "Slovy básníka"

Spolupráce s místními a španělskými institucemi

Vzdělávací činnost v zahraničí je přítomna v českých institucích a na univerzitách, kde se vyučuje španělština, prostřednictvím účasti Přidělenkyně pro vzdělávání na různých akcích souvisejících se španělštinou, které organizuje Oddělení vzdělávání, velvyslanectví nebo sektorové kanceláře ambasády, vzdělávací instituce nebo sami vyučující. Mezi tyto akce patří například soutěže v recitaci poezie a prezentacích ve španělštině, národní olympiády ve španělském jazyce a kultuře, Dny španělštiny na základních, středních školách a univerzitách, gastronomické dny na středních odborných školách v oblasti pohostinství v České republice a další.

Workshop pro učitele španělštiny PragueELE V

Katedry románských jazyků na českých univerzitách také mají plnou podporu oddělení vzdělávání při organizování školení, konferencí nebo kulturních týdnů, jako je například setkání PraguELE na Karlově univerzitě, které v roce 2025 oslaví svůj šestý ročník a stává se uznávaným fórem pro školení učitelů španělštiny s mezinárodními lektory.

Oddělení vzdělávání také spravuje studijní stipendia pro učitele i studenty španělštiny v České republice, mezi nimiž jsou stipendia pro letní kurzy ve Španělsku pořádané Mezinárodní univerzitou Menéndez Pelayo a Národní Univerzitou národního distančního vzdělávání (UNED), které jsou určeny pro učitele španělštiny, a stipendia pro studium na čtyřletých univerzitních programech na Univerzitě v Granadě pro absolventy bilingvních španělsko-českých sekcí.